
Dokument ze zasedání

B9-0413/2022

26.9.2022

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě otázek k ústnímu zodpovězení B9-0000/2022 a B9-0000/2022

v souladu s čl. 136 odst. 5 jednacího řádu

o situaci Romů žijících v osadách v EU
(2022/2662(RSP))

Dragoș Pișlaru

za Výbor pro zaměstnanost a sociální věci

Usnesení Evropského parlamentu o situaci Romů žijících v osadách v EU (2022/2662(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o Evropské unii, Smlouvu o fungování Evropské unie a Listinu základních práv Evropské unie,
- s ohledem na Evropskou sociální chartu,
- s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech,
- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv,
- s ohledem na právní rámec Rady Evropy pro ochranu menšin a judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, zejména pokud jde o zjevně diskriminační praktiky segregace romských dětí ve vzdělávání, a na judikaturu Soudního dvora,
- s ohledem na směrnici Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ¹ (směrnice o rasové rovnosti),
- s ohledem na směrnici Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání²,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic³ (rámcová směrnice o odpadech),
- s ohledem na rámcové rozhodnutí Rady 2008/913/SVV ze dne 28. listopadu 2008 o boji proti některým formám a projevům rasismu a xenofobie prostřednictvím trestního práva⁴,
- s ohledem na Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030,
- s ohledem na evropský pilíř sociálních práv a sdělení Komise ze dne 4. března 2021 „Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv“ (COM(2021)0102),
- s ohledem na své usnesení ze dne 18. února 2011 o evropské strategii pro začleňování Romů⁵,
- s ohledem na své usnesení ze dne 10. prosince 2013 o genderových aspektech

---

¹ Úř. věst. L 180, 19.7.2000, s. 22.

² Úř. věst. L 303, 2.12.2000, s. 16.

³ Úř. věst. L 312, 22.11.2008, s. 3.

⁴ Úř. věst. L 328, 6.12.2008, s. 55.

⁵ Úř. věst. C 199 E, 7.7.2012, s. 112.

evropského rámce pro národní strategie na začlenění Romů⁶,

- s ohledem na své usnesení ze dne 12. února 2019 o nutnosti posílit strategický rámec EU pro národní strategie pro začleňování Romů na období po roce 2020 a o zintenzivnění boje proti anticiganismu⁷,
- s ohledem na své usnesení ze dne 18. června 2020 o Evropské strategii pro pomoc osobám se zdravotním postižením na období po roce 2020⁸,
- s ohledem na své usnesení ze dne 17. září 2020 „Provádění vnitrostátních strategií integrace Romů: boj proti negativním postojům vůči osobám romského původu v Evropě“⁹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 21. ledna 2021 o přístupu k důstojnému a dostupnému bydlení pro všechny¹⁰,
- s ohledem na své usnesení ze dne 11. března 2021 o právech dítěte s ohledem na strategii EU pro práva dítěte¹¹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 7. dubna 2022 o ochraně EU poskytované dětem a mladým lidem prchajícím před válkou na Ukrajině¹²,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 4. prosince 2018 nazvané „Zpráva o hodnocení rámce EU pro vnitrostátní strategie integrace Romů do roku 2020“ (COM(2018)0785),
- s ohledem na Druhé šetření o menšinách a diskriminaci v Evropské unii (EU-MIDIS II) Agentury Evropské unie pro základní práva (FRA),
- s ohledem na monitorovací rámec agentury FRA pro strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů,
- s ohledem na zpravodaj agentury FRA ze dne 29. září 2020 s názvem „Coronavirus pandemic in the EU – impact on Roma and Travellers“ (Pandemie koronaviru v EU – dopad na Romy a Travellery),
- s ohledem na prohlášení federace FEANTSA (Evropská federace národních organizací pracujících s bezdomovci) ze dne 26. října 2020 s názvem „The Housing Situation for Roma in the EU Remains Difficult“ (Situace v oblasti bydlení je pro Romy v EU i nadále složitá),
- s ohledem na brífink organizace European Network on Statelessness ze dne 10. března 2022 s názvem „Stateless people and people at risk of statelessness forcibly displaced from Ukraine“ (Lidé bez státní příslušnosti a lidé ohrožení ztrátou státní příslušnosti v

---

⁶ Úř. věst. C 468, 15.12.2016, s. 36.

⁷ Úř. věst. C 449, 23.12.2020, s. 2.

⁸ Úř. věst. 362, 8.9.2021, s. 8.

⁹ Úř. věst. C 385, 22.9.2021, s. 104.

¹⁰ Úř. věst. C 456, 10.11.2021, s. 145.

¹¹ Úř. věst. C 474, 24.11.2021, s. 146.

¹² Přijaté texty, P9_TA(2022)0120.

důsledku nuceného vysídlení z Ukrajiny),

- s ohledem na poziční dokument UNICEF z června 2012 s názvem „The Right of Roma Children to Education“ (Právo romských dětí na vzdělání),
- s ohledem na zvláštní zprávu Evropského účetního dvora č. 14/2016 ze dne 28. června 2016 s názvem „Politické iniciativy a finanční podpora EU v oblasti romské integrace: v posledním desetiletí bylo dosaženo významného pokroku, avšak je zapotřebí dalšího úsilí přímo v terénu“,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 18. září 2020 nazvané „Unie rovnosti: Akční plán EU proti rasismu na období 2020–2025“ (COM(2020)0565),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 7. října 2020 nazvané „Unie rovnosti: strategický rámec EU pro romskou menšinu – rovnost, začlenění a účast“ (COM(2020)0620),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. listopadu 2020 nazvané „Akční plán pro integraci a začleňování“ (COM(2020)0758),
- s ohledem na doporučení Rady ze dne 12. března 2021 o rovnosti, začlenění a účasti Romů¹³,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. března 2021 nazvané „Strategie EU pro práva dítěte“ (COM(2021)0142),
- s ohledem na doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti¹⁴,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 5. března 2020 nazvané „Unie rovnosti: strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025“ (COM(2020)0152),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 3. března 2021 nazvané „Unie rovnosti: Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030“ (COM(2021)0101),
- s ohledem na návrh směrnice Rady o provádění zásady rovného zacházení s osobami bez ohledu na náboženské vyznání nebo víru, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci, předložený Komisí (COM(2008)0426),
- s ohledem na směrnici Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími¹⁵ (směrnice o dočasné ochraně),
- s ohledem na otázky k ústnímu zodpovězení Radě a Komisi o situaci Romů žijících v osadách v EU (O-000022/2022 – B9-0000/2022 a O-000023/2022 – B9-0000/2022),

---

¹³ Úř. věst. C 93, 19.3.2021, s. 1.

¹⁴ Úř. věst. L 223, 22.6.2021, s. 14.

¹⁵ Úř. věst. L 212, 7.8.2001, s. 12.

- s ohledem na čl. 136 odst. 5 a čl. 132 odst. 2 jednacího řádu,
- s ohledem na návrh usnesení Výboru pro zaměstnanost a sociální věci,
- A. vzhledem k tomu, že hodnoty EU se prosazují ve společnosti, která respektuje rozmanitost, pluralitu, zákaz diskriminace, toleranci, spravedlnost, solidaritu a rovnost žen a mužů; vzhledem k tomu, že členské státy mají zvláštní odpovědnost tyto hodnoty zaručovat pro všechny, včetně Romů;
- B. vzhledem k tomu, že slovo „Rom“ je zastřešující pojem, který zahrnuje širokou škálu různých lidí romského původu, jako jsou Romové, Sintové, Kalé, Romanichalové a Bojašové/Rudariové; vzhledem k tomu, že sem patří také skupiny jako Aškalijové, Egypťané, Jenišové, Domové, Lomové, Romové a Abdalové a kočovné populace včetně etnických Travellerů nebo ostatních skupin označovaných správním pojmem „*Gens du voyage*“, jakož i osoby, které se identifikují jako Cikáni, aniž by byla popírána jejich specifika;
- C. vzhledem k tomu, že Romové jsou největší etnickou menšinou v Evropě; vzhledem k tomu, že nepřijatelně vysoké procento Romů v Evropě stále žije v chudobě a čelí sociálnímu vyloučení a extrémně nejistým a nebezpečným životním podmínkám v přeplněných segregovaných venkovských i městských oblastech; vzhledem k tomu, že problém Romů žijících v osadách se neomezuje pouze na jednu zemi, a jedná se tedy o evropský problém, který je jako takový třeba řešit; vzhledem k tomu, že územní segregace je klíčovou příčinou nerovného přístupu ke zdravotní péči, předškolní péči o děti a vzdělávání, zaměstnání a základním službám, včetně napojení na silniční síť, dodávky vody, sanitárních zařízení a kanalizačních zařízení, elektřiny a svozu odpadu, přičemž se uvedená segregace a nerovný přístup vzájemně posilují; vzhledem k tomu, že to má nejen fyzické a hospodářské důsledky, ale také psychologické a sociologické důsledky jak pro jednotlivce, tak pro komunity; vzhledem k tomu, že mezigenerační chudoba v romských osadách je socioekonomického rázu a má závažné dopady na fyzické a duševní zdraví a dobré životní podmínky Romů, jejich životní příležitosti i uplatňování jejich základních lidských práv;
- D. vzhledem k tomu, že Romové častěji čelí nízké intenzitě práce, nejistotě zaměstnání a nezaměstnanosti a často pracují v atypických nebo nejistých pracovních situacích, což jim brání v přístupu k systémům podpory v nezaměstnanosti a k důchodovým nárokům; vzhledem k tomu, že Romové postrádají síť zaměstnanosti a jsou diskriminováni, pokud jde o přístup k zaměstnání, a na pracovišti, a také mají vyšší koncentraci v sociálně a ekonomicky znevýhodněných regionech; vzhledem k tomu, že 6 milionů Romů sídlících v EU představuje významnou a rostoucí část obyvatelstva a má obrovský potenciál, který bude možné naplnit pouze tehdy, pokud se zlepší jejich situace v oblasti zaměstnanosti a sociálního začleňování;
- E. vzhledem k tomu, že podle šetření EU-MIDIS II pouze jeden ze čtyř Romů ve věku 16 let nebo starších uvádí v době šetření „zaměstnaná/ý“ nebo „osoba samostatně výdělečná činná“ jako svou hlavní činnost, a vzhledem k tomu, že romské ženy vykazují mnohem nižší míru zaměstnanosti než romští muži – 16 % ve srovnání se 34 %; vzhledem k tomu, že obzvláště znepokojivá byla situace mladých lidí, neboť v průměru bylo mezi Romy 63 % osob, které nebyly zaměstnané ani se neúčastnily

vzdělávání nebo odborné přípravy (NEET), kdežto průměr EU činí v tomto ohledu 12 %; vzhledem k tomu, že u této věkové skupiny výsledky rovněž ukazují značné rozdíly mezi ženami a muži, neboť 72 % mladých romských žen není zaměstnáno ani se neúčastní vzdělávání či odborné přípravy ve srovnání s 55 % mladých romských mužů; vzhledem k tomu, že tato situace je v ostrém kontrastu se zbytkem obyvatelstva (35 %); vzhledem k tomu, že se udává, že až 80 % Romů žije ve své zemi pod prahem ohrožení chudobou; vzhledem k tomu, že každá třetí osoba romského původu žije v obydlí bez tekoucí vody a 1 z 10 v obydlí bez elektřiny; vzhledem k tomu, že každé třetí romské dítě zažilo, jak jeden z jeho rodinných příslušníků nejméně jednou měsíčně chodí spát hladový, a téměř polovina Romů ve věku 6–24 let nenavštěvuje školu;

- F. vzhledem k tomu, že nedostatek významných politických opatření nebo investic, omezená dostupnost a nízká kvalita sociálního bydlení, diskriminace na trhu s bydlením a segregace udržují rozdíly v přístupu k bydlení mezi romským a neromským obyvatelstvem téměř beze změny¹⁶;
- G. vzhledem k tomu, že Romové žijící v osadách by měli mít přístup k důstojnému, dostupnému, přístupnému, environmentálně bezpečnému, zdravému a nesegregovanému bydlení;
- H. vzhledem k tomu, že hluboce zakořeněný strukturální a institucionální anticiganismus nadále existuje na všech úrovních společnosti EU a představuje hlavní překážku, jež Romům brání plně uplatňovat svá základní práva, jež mají jako občané EU, ve všech oblastech života, včetně zaměstnání, bydlení, vzdělávání a zdravotní i sociální péče, sociální ochrany a jiných klíčových veřejných služeb; vzhledem k tomu, že 41 % Romů v devíti členských státech EU, které byly předmětem šetření EU-MIDIS II, se cítilo diskriminováno kvůli svému romskému původu alespoň v jedné oblasti každodenního života, jako je hledání práce, pracovní život, bydlení, zdravotnictví a vzdělávání; vzhledem k tomu, že integrace Romů vyžaduje citlivost vůči místním podmínkám, etnické a sociálně-ekonomické rozmanitosti a překážkám pro sociální mobilitu mezi Romy, ale také vůči průřezovým formám diskriminace, zejména pokud jde o pohlaví, věk a zdravotní postižení; vzhledem k tomu, že rovnost žen a mužů a situace romských dětí a mladých lidí jsou dvě klíčové oblasti intervence za účelem integrace a začleňování Romů, které nejsou dostatečně řešeny ani na úrovni EU, ani na vnitrostátní úrovni;
- I. vzhledem k tomu, že situace v romských osadách představuje jasné porušování lidských a základních práv zakotvených ve smlouvách EU, Evropské úmluvě o lidských právech, Listině základních práv EU a Evropské sociální chartě, Úmluvě OSN o právech dítěte a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech, jakož i zásad uznávaných v evropském pilíři sociálních práv; vzhledem k tomu, že je znepokojivé, že tato práva nejsou v praxi dodržována, pokud jde o Romy žijící v osadách;
- J. vzhledem k tomu, že začarovaný kruh mezigenerační chudoby v marginalizovaných romských osadách představuje komplexní jev, který je třeba řešit horizontálně napříč různými vzájemně propojenými politickými oblastmi a komplexně a v úzké spolupráci se všemi příslušnými zúčastněnými stranami; vzhledem k tomu, že účinná řešení

---

¹⁶ Prohlášení federace FEANTSA s názvem „The Housing Situation for Roma in the EU Remains Difficult“ (Situace v oblasti bydlení je pro Romy v EU i nadále složitá).

vyžadují plné zapojení na unijní, vnitrostátní, regionální i místní úrovni ve spolupráci s iniciativami občanské společnosti, včetně charitativních a církevních organizací, sociálních partnerů a soukromých subjektů, přičemž se lze poučit z osvědčených postupů a inovativních řešení členských států a reprodukovat je v širším měřítku;

- K. vzhledem k tomu, že řada místních a regionálních orgánů a zástupců občanské společnosti již nějakou dobu aktivně pracuje s Romy žijícími v osadách a uskutečňuje prokazatelně úspěšné a inovativní přístupy a projekty, ale často nevyužívá dostupné evropské strukturální a investiční fondy (ESI fondy), protože procesy s nimi spojené jsou velmi zatěžující a složité; vzhledem k tomu, že nejběžnějšími zjištěnými překážkami v přístupu k fondům ESI je absence partnerského přístupu, pozdní hrazení žádostí o platby, skutečnost, že nejčastější možností platby z fondů ESI příjemci je využití systému vyplacení náhrad, čímž se příjemce stává závislým na vlastních zdrojích; zdlouhavé a opakované kontroly zadávání veřejných zakázek; nesoudržnost mezi závěry kontrol vedoucí k tomu, že jsou příjemci obviňováni za chyby, které mohou vyžadovat navrácení financování, čímž riskují přerozdělení zdrojů z jiných oblastí, nebo dokonce platební neschopnost; nedostatečné zapojení a spolupráce kontrolorů řídicích nebo zprostředkujících orgánů s příjemci během procesu zadávání veřejných zakázek; a stanovení svévolných limitů a požadavků pro různé aspekty projektů;
- L. vzhledem k tomu, že Romové čelí nepřiměřeným překážkám v přístupu ke zdravotnickým službám a že tyto překážky ještě zhoršuje nedostatek dokladů o pojištění nebo osobní totožnosti, diskriminace ze strany zdravotnických pracovníků a segregace ve zdravotnických zařízeních; vzhledem k tomu, že přetrvávající nerovnosti v oblasti zdraví, včetně konkrétního dopadu územní segregace a přeplněného bydlení na zdraví, staví Romy do zranitelného postavení;
- M. vzhledem k tomu, že se všech 27 členských států zavázalo, že budou usilovat o ukončení bezdomovectví do roku 2030 tím, že podepsaly Lisabonské prohlášení z června 2020 a vytvořily evropskou platformu pro boj proti bezdomovectví, jejímž cílem je podporovat politiky založené na integrovaném přístupu zaměřeném na člověka a otázky bydlení;
- N. vzhledem k tomu, že EU poskytuje značnou finanční podporu na opatření v oblasti sociálního začleňování, včetně opatření na podporu začleňování Romů, zejména těch nejchudších; vzhledem k tomu, že z plánovacích dokumentů členských států vyplývá, že v programovém období 2014–2020 bylo vyčleněno 1,5 miliardy EUR na socio-ekonomickou integraci skupin zranitelných jednotlivců¹⁷;
- O. vzhledem k tomu, že na všech úrovních vzdělávání přetrvávají rozdíly mezi romskou a neromskou populací; vzhledem k tomu, že v roce 2018 se podle šetření EU-MIDIS II účastnilo předškolního vzdělávání pouze 53 % romských dětí ve věku 4–6 let; vzhledem k tomu, že ve školách dochází k rozšířené segregaci romských studentů navzdory tomu, že tyto postupy jsou právními předpisy zakázané a že nejsou v souladu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva; vzhledem k tomu, že tato segregace ve vzdělávání má obvykle tři odlišné formy: nepřiměřeně vysoký podíl romských dětí ve „zvláštních“ školách pro děti s mentálním postižením, segregované třídy nebo sekce pro romské žáky

¹⁷ Zvláštní zpráva Evropského účetního dvora č. 14/2016.

v rámci „smíšených“ škol a převaha romských dětí ve „školách-ghettech“; vzhledem k tomu, že romské děti čelí i dalším překážkám bránícím rovné účasti na vzdělávání, včetně nedostatečného pokrytí nákladů spojených se vzděláváním (včetně předškolního vzdělávání a péče), územní segregace, nedostatku zařízení péče o děti v blízkosti nebo nerovného nebo nulového přístupu k on-line a/nebo distančnímu vzdělávání; vzhledem k tomu, že chudoba a nedostatečný přístup k základním službám mají značný dopad na tělesný, duševní a emocionální vývoj dětí a zvyšují riziko, že budou zaostávat ve všech aspektech svého dospělého života;

- P. vzhledem k tomu, že nízká předškolní docházka je hlavním určujícím faktorem míry předčasného ukončování školní docházky mezi Romy, kterou dále zhoršuje pozdní zahajování školní docházky a nepravidelná školní docházka; vzhledem k tomu, že k předčasnému ukončování školní docházky dochází většinou v okamžiku přechodu mezi různými typy škol; vzhledem k tomu, že účasti na sekundárním vzdělávání brání faktory, jako je cestování, segregace v oblasti bydlení a špatně fungující poradenské služby; vzhledem k tomu, že rozdíly ve vzdělávání dále zhoršuje prohlubující se digitální propast mezi romskými a neromskými dětmi;
- Q. vzhledem k tomu, že během pandemie čelili Romové vyššímu riziku nákazy onemocněním COVID-19 kvůli zakořeněným nerovnostem v oblasti zdraví a v sociální oblasti a byli nepřiměřeně postiženi opatřeními přijatými za účelem zabránění šíření viru; vzhledem k tomu, že negativní sociální a hospodářské důsledky pandemie jsou pro romskou populaci v EU zvláště škodlivé v důsledku vysokého podílu Romů zapojených do neformální ekonomiky a sezónní práce a nedostatku opatření přizpůsobených jejich specifické situaci v politikách ke zmírnění důsledků zdravotní krize; vzhledem k tomu, že pandemie vyvolala veřejné hledání obětí beránka a nenávislné projevy vůči Romům; vzhledem k tomu, že mimořádná situace v oblasti zdraví opět odhalila kritický nesoulad mezi rozsahem místních potřeb a schopností je řešit a zdůraznila potřebu okamžitých a dlouhodobých politických opatření, zejména v oblasti zaměstnanosti, vzdělávání a bydlení¹⁸;
- R. vzhledem k tomu, že shromažďováním údajů o rovnosti se rozumí shromažďování všech druhů rozčleněných údajů používaných k posouzení relativní situace konkrétních skupin ohrožených diskriminací, k navrhování veřejných politik, které přispívají k prosazování rovnosti, a k posouzení jejich provádění na základě důkazů, nikoli pouhých předpokladů; vzhledem k tomu, že plánování, provádění, monitorování a hodnocení unijních a vnitrostátních opatření pro sociální začleňování Romů brání nedostatek komplexních kvalitních údajů rozčleněných podle etnického původu;
- S. vzhledem k tomu, že mnoho Romů žije v oblastech, kde jsou neúměrně vystaveni zhoršování stavu životního prostředí a znečištění způsobenému skládkami odpadu nebo kontaminovanými lokalitami a jsou připraveni o přístup k základním environmentálním službám a veřejným službám;
- T. vzhledem k tomu, že romské ženy jsou vystaveny vícenásobným a průřezovým formám diskriminace a násilí na základě kombinace jejich etnického původu, pohlaví a sociálního postavení, což bylo obzvláště patrné během pandemie COVID-19; vzhledem

---

¹⁸ Zpravodaj agentury FRA s názvem „Coronavirus pandemic in the EU – impact on Roma and Travellers“ (Pandemie koronaviru v EU – dopad na Romy a Travellery).

k tomu, že rovnost žen a mužů musí být zajištěna a podporována ve všech oblastech, a to i pokud jde o účast na trhu práce, pracovní podmínky včetně mezd, vzdělávání a odbornou přípravu a změnu profesní dráhy a kariérní postup;

- U. vzhledem k tomu, že přibližně 10 až 20 % z odhadovaného počtu 400 000 Romů žijících na Ukrajině je bez státní příslušnosti nebo jim hrozí absence státní příslušnosti¹⁹; vzhledem k tomu, že ve zvlášť zranitelné situaci jsou romští uprchlíci prchající před válkou na Ukrajině bez dokladů potvrzujících jejich ukrajinské občanství nebo status z hlediska pobytu;

Potřeba opatření na vnitrostátní úrovni

1. vyjadřuje politování nad skutečností, že v EU jsou stále lidé, kterým se nedostává bezpečného a důstojného bydlení, čisté pitné vody, elektřiny, hygienických zařízení, kanalizace a zařízení na zpracování odpadu, vzdělávání, zaměstnání, zdravotní péče a pečovatelských služeb; je hluboce znepokojen podstatným rozdílem mezi prohlášeními a závazky, pokud jde o silnou sociální Evropu, a realitou v praxi, a to i s ohledem na pandemii COVID-19, která upozornila na nedostatečný pokrok při zlepšování přístupu k základní infrastruktuře během předchozího programového období; vyzývá Komisi a členské státy, aby situaci Romů žijících v osadách naléhavě řešily, a to komplexním a efektivním způsobem a vhodnými krátkodobými a dlouhodobými politikami podporovanými dostatečným evropským i vnitrostátním financováním, aby se zajistilo, že Romové v EU a v sousedních zemích nebudou ponecháni svému osudu; zdůrazňuje skutečnost, že tyto katastrofické podmínky, jakož i negativní psychologický a sociologický dopad segregace, mají dopad nejen na lidi žijící v osadách, ale také na širší komunitu;

Bydlení

2. zdůrazňuje, že přístup k důstojnému, desegregovanému bydlení je klíčem k prolomení začarovaného kruhu mezigenerační chudoby a sociálního vyloučení; konstatuje, že přístup k bydlení je základním předpokladem pro to, aby si člověk mohl zachovat lidskou důstojnost, a úzce souvisí s plným požíváním lidských práv; uznává, že pandemie COVID-19 ukázala, že špatné podmínky bydlení představují systémové riziko pro systém veřejného zdravotnictví a pro Romy, zejména pak pro Romky, představují nepřiměřenou zátěž; znovu vyzývá členské státy, aby předcházely bezdomovectví a řešily tento problém a vyloučení z přístupu k bydlení prostřednictvím dlouhodobých řešení, jako je odpovídající sociální bydlení, programy cenově dostupného nájemního bydlení a cílené příspěvky na bydlení, které jsou součástí integrovaných vnitrostátních strategií se zaměřením na přístupy založené na bydlení a přístupy, které zaručí občanům účinný rovný přístup k přiměřenému desegregovanému bydlení a základním službám bez diskriminace; vyzývá členské státy, aby zavedly pojem „přiměřeného bydlení“ pro všechny, včetně Romů, jak jej definuje OSN²⁰; požaduje, aby byla přiznána prioritou přístupům založeným na desegregaci, které využívají integrované sociální bydlení nebo do něho investují, spolu s financováním

---

¹⁹ Brífink organizace European Network on Statelessness s názvem „Stateless people and people at risk of statelessness forcibly displaced from Ukraine“ (Lidé bez státní příslušnosti a lidé ohrožení nucenou ztrátou státní příslušnosti v důsledku nuceného vysídlení z Ukrajiny).

²⁰ Článek 25 Všeobecné deklarace lidských práv.

dostupných kvalitních sociálních služeb a kvalitní terénní sociální práce, včetně konzultací a účasti členů romské komunity jako způsobu, jak mohou Romové opustit osady; zdůrazňuje, že používání elektronických platebních karet pro pobírání sociálních dávek spolu s nezbytnou digitální infrastrukturou by mohlo být dalším nástrojem, který by Romům žijícím v osadách usnadnil řádné finanční řízení k zajištění důstojného života, a také způsobem, jak by mohli využít těchto výhod k získání přístupu k finančním zdrojům, například prostřednictvím mikroúvěrů; vyzývá členské státy, aby možné využití těchto karet naléhavě prozkoumaly; zdůrazňuje, že elektronické platební karty mohou být jedním z řešení socioekonomických problémů souvisejících s lichvou, zneužíváním návykových látek a hazardními hrami v osadách;

- uznává, že mnoho romských osad se nachází na nebezpečné, rizikové a nelegálně zabrané půdě, což představuje významnou překážku pro nalezení účinného způsobu, jak zlepšit životní podmínky Romů, a jednu z překážek pro investice EU; vyzývá členské státy, aby tento problém řešily na centralizované a vnitrostátní úrovni a aby přitom úzce spolupracovaly s místními a regionálními orgány prostřednictvím provádění politik v oblasti bydlení, včetně sociálního bydlení a inovativních politik;

Vzdělávání

- zdůrazňuje, že předškolní vzdělávání má rozhodující význam pro úspěch v následujících vzdělávacích stupních, při získávání důstojného a kvalitního zaměstnání a prolomení cyklu znevýhodnění; konstatuje, že existuje významný rozdíl v předškolní docházce mezi romskými a neromskými dětmi a souvislost mezi segregací v oblasti bydlení a vzdělávání, které jsou hlavními určujícími faktory míry předčasného ukončení školní docházky; vyzývá členské státy, aby přijaly veškerá nezbytná opatření k dosažení barcelonských cílů, jakmile to bude možné, se zvláštním důrazem na opatření prosazující a usnadňující předškolní vzdělávání romských dětí; rovněž vyzývá Komisi, aby při nadcházející revizi barcelonských cílů v rámci balíčku evropské strategie v oblasti péče řešila nedostatky v přístupu ke kvalitní péči o děti mezi romskými a neromskými dětmi; kromě toho vyzývá členské státy, aby zaručily účinný a svobodný přístup ke školám pro všechny romské děti žijící v osadách s cílem zajistit jejich účast v souladu s evropskou zárukou pro děti; vyzývá členské státy, aby systematicky monitorovaly riziko předčasného ukončení školní docházky a nerovnosti v přístupu ke vzdělávání na všech úrovních s cílem umožnit včasné zásahy, a to jak z hlediska pedagogické pomoci a individuálního poradenství, tak z hlediska mimoškolních aktivit pro děti a jejich rodiče; zdůrazňuje, že k řešení rizika předčasného ukončení školní docházky u dětí by rovněž přispělo smysluplné zapojení romských rodičů; vyzývá členské státy, aby zavedly opatření a programy s cílem motivovat mladé romské studenty, kteří ukončili povinnou školní docházku, k dokončení jejich středoškolského vzdělání, například zvláštní příspěvky;
- vyjadřuje politování nad pokračující segregací romských dětí ve speciálním vzdělávání a programech mimo hlavní vzdělávací systémy, která se často zakládá na nesprávných diagnózách mentálního postižení založených na výsledcích kulturně a lingvisticky předpojatých testů; zdůrazňuje, že standardizované psychologické testování používané v některých členských státech by nemělo být využíváno jako vyřazovací nástroj k odkládání vstupu do řádných školních programů; vyzývá členské státy, aby zavedly mechanismy pro přezkum a v případě potřeby zrušení rozhodnutí o diagnóze; dále

vyjadřuje politování nad přetrvávající diskriminací a segregací romských dětí v rámci běžných škol v několika členských státech, včetně v podobě segregovaných tříd a poschodí, segregace ve třídách a odděleného stravování; zdůrazňuje, že segregované vzdělávání je založeno na omezených učebních osnovách, což jen zřídka umožňuje romským studentům vstoupit do všeobecného vzdělávacího systému, do vysokoškolského vzdělávání nebo do následného zaměstnání; vyzývá členské státy, aby vymýtily praktiky pokračující segregace romských dětí, zavedly komplexní desegregační strategie s jasnými cíli a dostatečnými zdroji na jejich provedení v rámci jasného a ambiciózního harmonogramu, přijaly metody inkluzivního učení, zaručily plný přístup romských dětí ke školním aktivitám a provedly ve školách kampaně proti diskriminaci; vyzývá členské státy, aby upřednostňovaly specifické vzdělávací potřeby romských a zranitelných dětí s cílem zaručit jejich právo na účast, právo na vzdělání a dobré výsledky učení, účinně snižovaly rozdíly ve vzdělání mezi romskými a neromskými dětmi a předcházely segregaci; zdůrazňuje, že je důležité začlenit romské děti do oficiálních vnitrostátních osnov, včetně odborného vzdělávání a přípravy;

6. vyjadřuje politování nad skutečností, že školy s převahou romských žáků mají nevyhovující financování, vybavení a učební osnovy; vyzývá členské státy, aby investovaly do odborné přípravy učitelů před nástupem do zaměstnání a během výkonu zaměstnání, aby se zvýšily jejich schopnosti nabízet romským dětem vhodnou výuku, zejména s důrazem na citlivost vůči romské kultuře a identitě, zákaz diskriminace jako jedno z lidských práv a pozitivní strategie na podporu tolerance a řešení diskriminačního chování a anticiganismu²¹, které přispívají k předsudkům a špatně informovaným názorům, pokud jde o schopnost a ochotu romských dětí učit se, a vedou k nízkým akademickým očekáváním; vyzývá členské státy, aby vyčlenily více finančních prostředků na kvalitní pedagogické asistenty a zajistily hladkou integraci dětí z romských osad do hlavního vzdělávacího proudu; vyzývá členské státy, aby zavedly komplexní sexuální a vztahovou výchovu přiměřenou věku a výchovu k zodpovědnému rodičovství pro mladé lidi ve školách, a to i jako prostředek předcházení těhotenství nezletilých v řadách romských dívek žijících v osadách, což dále přispívá k začarovanému kruhu mezigenerační chudoby;
7. zdůrazňuje, že omezení volného pohybu osob s cílem omezit šíření onemocnění COVID-19 dále prohloubilo stávající nerovnosti ve vzdělávání v několika členských státech, přičemž romské děti, zejména ty, které žijí v segregovaných romských osadách, byly ponechány bez přístupu k on-line vzdělávání, a to kvůli nedostatečnému přístupu k digitální infrastruktuře, konektivitě a digitálním výukovým materiálům; vyzývá členské státy, aby zajistily, že mimořádné finanční prostředky EU vyčleněné na vypořádání se s pandemií COVID-19, například ty poskytnuté v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, konkrétně odrážejí potřeby romských a zranitelných dětí a zajistí kvalitní a dostupné služby v romských komunitách, mimo jiné i prostřednictvím zvláštních ukazatelů v rámci národních plánů pro oživení a odolnost; vyzývá členské státy, aby využívaly nových způsobů začleňování a zapojení romských dětí do digitálního vzdělávání, včetně větších investic do zlepšení dostupnosti digitální infrastruktury a digitální gramotnosti s cílem připravit je na digitální věk; vyzývá členské státy, aby podporovaly vzdělávání romských žen a dívek se zvláštním důrazem na význam oborů STEM a řešení jejich

---

²¹ Poziční dokument UNICEF s názvem „The Right of Roma Children to Education“ (Právo romských dětí na vzdělání).

míry předčasného ukončování školní docházky;

Zdraví a životní prostředí

8. je znepokojen vyšší kojeneckou úmrtností u romské populace ve srovnání s neromskou, zejména u romského obyvatelstva, kteří žijí v osadách; zdůrazňuje, že děti v romských osadách se rodí do chudoby a prostředí, které není příznivé pro zdravý fyzický a psychosociální vývoj; vyzývá Komisi, aby sledovala investice a provádění evropské záruky pro děti členskými státy a konkrétní cíle stanovené v národních akčních plánech pro romské děti, zejména s ohledem na jejich zvlášť znevýhodněnou situaci, která se projevuje špatnými výsledky ve vzdělávání a mírami předčasného ukončování školní docházky; vyzývá členské státy, aby přijaly nezbytná opatření podporovaná významně navýšenými veřejnými investicemi pro rychlé a účinné provádění evropské záruky pro děti a důrazně vybízí členské státy, aby vyčlenily více než minimálních 5 % prostředků Evropského sociálního fondu plus (ESF+) v rámci sdíleného řízení na podpůrné činnosti této záruky; vyzývá členské státy, aby urychleně přijaly opatření, která zajistí, že děti v romských osadách budou od narození automaticky podporovány zdravotnickými pracovníky, a ti v případě potřeby zahájí léčbu, ale také rozpoznají psychologické nebo fyzické týrání dítěte a budou mít povinnost oznámit všechny takové případy příslušným orgánům; připomíná nadměrné zastoupení romských dětí v pečovatelských zařízeních a zdůrazňuje nutnost přístupu orientovaného na dítě, který věnuje zvláštní pozornost právům a potřebám těch nejzranitelnějších; za tímto účelem vyzývá členské státy, aby zajistily širokou přístupnost a dostupnost center intervence v raném dětství a komunitních center zaměstnávajících terénní sociální pracovníky, pedagogické pracovníky a zdravotníky, včetně romských zdravotníků a vzdělávacích mediátorů a asistentů;
9. vyzývá Komisi a členské státy, aby podporovaly informovanost o zdravotních otázkách a zdravé životní podmínky v deprivovaných komunitách, zejména v romských osadách, prostřednictvím mobilních lékařských screeningových stanic a preventivních činností; dále zdůrazňuje, že musí být dodržována rovnost žen a mužů v organizacích lékařské péče v souladu s Listinou základních práv Evropské unie a že by měly být dostupné a přístupné takové iniciativy, jako je zřízení sítě zdravotních sester a pečovatelských domů, pravidelné návštěvy u pediatrů a praktických lékařů pro dospělé, podpůrné služby pro rodiny, domácí péče a péče o seniory a jiné osoby vyžadující péči a podporu;
10. zdůrazňuje environmentální rizika pro zdraví a životy Romů žijících v osadách, jakož i širší komunity, způsobená toxickým odpadem v okolí jejich osad; vyzývá členské státy, aby vzniklou situaci urychleně řešily s cílem omezit neúměrné vystavení Romů těmto hrozbám a vytvořily komplexní systémy nakládání s odpady a infrastrukturu v souladu s evropskou rámcovou směrnicí o odpadech²²; vyzývá členské státy, aby vypracovaly strategie pro zvýšení povědomí v rámci dotčených komunit o nebezpečí způsobeném toxickým odpadem a nenáležitým nakládáním s odpady v romských osadách; zdůrazňuje úlohu Komise při prosazování právních předpisů EU v tomto ohledu; vyzývá Komisi a členské státy, aby cíleně využívaly politické nástroje a zdroje k řešení energetických krizí a k zajištění spravedlivého přechodu na zelenou energii s cílem zajistit, aby romské komunity měly přístup k čisté, dostupné a bezpečné energii,

---

²² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic, Úř. věst. L 312, 22.11.2008, s. 3.

zabránit dalšímu prohlubování energetické chudoby a zlepšit zdraví Romů žijících v osadách;

11. připomíná, že podle nových závazných norem EU pro orgány pro rovné zacházení by členské státy měly podporovat zvýšené pravomoci těchto orgánů tím, že jim udělí právní postavení v soudních sporech v případě individuálních a kolektivních stížností a z moci úřední, a měly by podporovat jejich právně závaznou rozhodovací pravomoc, a to i v situacích, kdy vnitrostátní orgán pro rovné zacházení tvoří více institucí, aby byly schopny řešit, identifikovat a postihovat průřezovou diskriminaci, která se často týká Romů; zastává názor, že by členské státy měly zajistit, aby se mandát těchto orgánů vztahoval na všechny formy diskriminace, včetně viktimizace a nenávistných projevů;

Zaměstnanost a sociální začleňování

12. konstatuje, že vysoké míry dlouhodobé nezaměstnanosti v romských osadách a počty Romů, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, jsou umocněny sociálním vyloučením a chudobou, kterým jejich obyvatelé čelí; vybízí členské státy, aby investovaly do sociálních podniků a osvědčených postupů s cílem zaměstnávat dlouhodobě nezaměstnané osoby; vyzývá je, aby také investovaly do programů pro Romy, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, jako je odborná příprava, zejména zaměřená na digitální dovednosti a zelená pracovní místa, včetně programů doučování; domnívá se, že akční plán Komise pro sociální ekonomiku může podpořit úsilí členských států v tomto ohledu prostřednictvím pokynů týkajících se zdanění, přístupu ke státní podpoře a zadávání sociálních veřejných zakázek pro organizace sociální ekonomiky; je přesvědčen, že připravovaný návrh doporučení Rady o rozvoji rámce sociální ekonomiky by měl zajistit průřezový přístup zaměřený na zranitelné skupiny, včetně Romů a romských žen, které se potýkají s ještě většími překážkami než romští muži při vstupu na trh práce; kromě toho vyzývá členské státy, aby podporovaly tvorbu kvalitních a udržitelných pracovních míst, legalizaci neformální práce a přístupné mosty k zaměstnání pro romské pracovníky, jako jsou veřejné programy zaměstnanosti, což může být dočasné řešení pro nezaměstnané a příležitost pro rekvalifikaci a podstoupení další odborné přípravy; připomíná, že mnoho Romů je dlouhodobě nezaměstnaných, což ovlivňuje jejich nárok na dávky a důchody; zdůrazňuje vnitrostátní programy v oblasti minimálního příjmu v kombinaci s pobídkami pro (opětovné) začlenění na trh práce v rámci boje s chudobou a sociálním vyloučením; naléhavě vyzývá členské státy, aby podpořily transparentnost mezd a etnický a genderově neutrální hodnocení pracovních míst, podporovaly mzdy, které zajišťují důstojný životní standard, a aby zahájily kampaně proti diskriminaci a anticiganismu a podporovaly rozmanitost na pracovišti se zaměřením na náboráře, zaměstnavatele a spolupracovníky;
13. konstatuje, že klíčovou roli při práci s Romy žijícími v osadách hrají komunitní centra; vyzývá členské státy, aby zajistily, že v každé romské osadě bude k dispozici přiměřeně vybavené komunitní centrum, které poskytne prostor pro vzdělávací aktivity, např. mateřské školy, zařízení pro mimoškolní péči o školní děti, volnočasové aktivity pro děti i dospělé a hygienická zařízení, přičemž romská komunita se bude podílet na údržbě a provozu těchto prostor;
14. vyzývá členské státy, aby při provádění svých vnitrostátních strategií integrace Romů

zařadily zaměstnanost mladých lidí, zejména mladých romských žen, mezi své priority; vyzývá členské státy, aby plně využily posílené záruky pro mladé lidi k podpoře zaměstnanosti a sociálního začlenění mladých Romů; poukazuje na nevyužitý potenciál vysoce vzdělaných mladých Romů jako hnací síly pozitivních změn v romských komunitách a v boji proti hluboce zakořeněným předsudkům a stereotypům mezi většinovou populací;

15. vyzývá členské státy, aby zajistily řádné zapojení orgánů sociální a právní ochrany dětí a sociálního opatrovnictví v marginalizovaných romských osadách s cílem zajistit, aby se dětem dostalo ochrany a péče nezbytné pro jejich pohodu a rozvoj při současném respektování jejich nejlepších zájmů; vyzývá k dalšímu koordinovanému úsilí a zavedení vhodného rámce opatření k odstranění nepříznivých jevů v osadách, jako je lichva, pohlavní zneužívání dětí, zneužívání návykových látek, hazardní hry a pracovní vykořisťování; vyjadřuje politování nad vysokou mírou nuceného žebrání mezi romskými dětmi a vyzývá členské státy, které tak dosud neučinily, aby zavedly právní předpisy chránící děti a zakazující nucené žebrání; zdůrazňuje, že je třeba, aby policejní složky vzaly na vědomí specifické podmínky Romů a aby členské státy poskytly policejním složkám školení zaměřené na boj proti diskriminaci a kriminalizaci Romů jak interně, tak mezi většinovou populací; vyzývá členské státy, aby důsledně vyšetřily případy zneužití ze strany policie s cílem zajistit, aby nedocházelo k beztrestnosti, pokud jde o násilná a zastrašující opatření a špatné zacházení s jednotlivci z řad Romů a s romskými komunitami, a aby se zabývaly nedostatečným přístupem Romů ke spravedlnosti;
16. opakuje svou výzvu Komisi, aby ve spolupráci s členskými státy vypracovala společnou metodiku shromažďování a zveřejňování údajů o rovnosti rozdělených podle etnického původu a různých typů osídlení, pokud je rozlišuje vnitrostátní právní řád, a to při plném respektování standardů ochrany soukromí a základních práv, aby bylo možné posoudit situaci Romů a účinně vyhodnotit pokrok při provádění opatření podle strategického rámce EU pro Romy za účelem řešení základních příčin jejich sociálního a ekonomického vyloučení; dále vyzývá Komisi, aby do sociálního srovnávacího přehledu zahrnula konkrétní cíle pro zaměstnanost Romů;
17. vyzývá Komisi a členské státy, aby podporovaly posílení sociálního dialogu a kolektivního zastoupení romských pracovníků jako prostředku, jenž jim usnadní přístup ke kvalitním pracovním místům s důstojnými pracovními podmínkami; vyzývá členské státy, aby zlepšily své programy veřejných prací, a umožnily tak Romům a dalším osobám ve zranitelných situacích rozvíjet a zlepšovat příslušné dovednosti;

Využívání unijního a vnitrostátního financování

18. je znepokojen tím, že v některých členských státech jsou zdroje vyčleněné pro Romy dosud málo využívány, což představuje riziko značné ztráty finančních zdrojů do konce současného programového období; vyjadřuje politování nad tím, že současné systémy a podmínky stanovené pro čerpání fondů ESI v řadě členských států neumožňují jejich bezproblémové a účinné čerpání, často v důsledku byrokratických a strukturálních překážek ve vnitrostátních systémech; v této souvislosti připomíná nutnost omezit administrativní zátěž, podporovat používání zjednodušeného vykazování nákladů a poskytovat další pomoc a flexibilitu, mimo jiné i přímou distribuci finančních

prostředků na regionální a místní politiky a programy občanské společnosti s cílem usnadnit řídicím orgánům a příjemcům použití těchto prostředků na okamžité potřeby Romů žijících v osadách v EU; vyzývá členské státy a Komisi, aby urychleně navýšily financování evropské záruky pro děti s vyčleněným rozpočtem ve výši nejméně 20 miliard EUR s cílem bojovat proti chudobě, která postihuje děti a jejich rodiny, a přispět k cíli snížit do roku 2030 ve všech členských státech počet osob ohrožených chudobou nejméně o 15 milionů, z toho nejméně 5 milionů dětí;

19. poukazuje na nedostatek politické vůle některých místních orgánů v členských státech, které se zdráhají realizovat nové projekty na zlepšení životních podmínek Romů v osadách; vyzývá členské státy a jejich řídicí orgány, aby těmto místním orgánům věnovaly zvláštní pozornost a zavedly strategie, které by je motivovaly ke změně negativního přístupu, a to i prostřednictvím možných mechanismů podmíněnosti; v této souvislosti zdůrazňuje, že je třeba zajistit účast a zastoupení Romů v politice na všech úrovních a bojovat proti škodlivým negativním stereotypům, které podporují diskriminační postoje a chování neromského obyvatelstva; dále poukazuje na to, že v některých členských státech existují strukturální překážky, které brání provádění projektů ze strany místních orgánů a občanské společnosti, a naléhavě tyto členské státy vyzývá, aby je odstranily a nabídly místním orgánům jasné nástroje podpory, které jim pomohou zapojit se do nových projektů zaměřených na Romy žijící v osadách a jejich širší komunitu;
20. konstatuje, že k dosažení významného pokroku v oblasti sociálně-ekonomického posílení a integrace Romů je často zapotřebí celých generací; vyzývá členské státy, aby urychleně a plně využily dostupné finanční nástroje a zdroje na vnitrostátní i unijní úrovni k vytvoření příznivých podmínek pro udržitelné financování a provádění průběžných programů a projektů účinným, integrovaným, koordinovaným a flexibilním způsobem a odstranění překážek, včetně přímé a nepřímé diskriminace, které brání čerpání finančních prostředků, zejména pokud jde o ESF+, Evropský fond pro regionální rozvoj a Nástroj pro oživení a odolnost; vyzývá Komisi, aby podporovala, monitorovala a vyhodnocovala kroky členských států v této souvislosti prostřednictvím jejich národních plánů pro oživení a odolnost, národních strategických rámců pro Romy, národních akčních plánů týkajících se evropské záruky pro děti, akčního plánu EU proti rasismu a doporučení pro jednotlivé země vydaných v rámci evropského semestru; vyzývá Komisi a zejména členské státy, aby zajistily, že se opatření a financování EU dostanou až k Romům žijícím v osadách, a zdůrazňuje, že cílená opatření a iniciativy by měly být primárně založeny na zásadě „zdola nahoru“ a vycházet od místní úrovně a obcí, které jsou nejbližší dotčeným komunitám, spolu s finanční a správní pomocí, která bude podporována na vnitrostátní či unijní úrovni; vyzývá v této souvislosti členské státy, aby lépe využívaly dostupné finanční zdroje na technickou pomoc a zajistily, aby byla přímá technická pomoc ve velké míře poskytována jak administrátorům, tak konkrétním žadatelům; vyzývá Komisi, aby zajistila, že identifikace osad a konkrétní politiky a opatření k řešení jejich situace budou zahrnuty do programů Fondu soudržnosti EU na období 2021–2027 a do doporučení pro jednotlivé země v rámci evropského semestru;
21. požaduje, aby Evropský účetní dvůr provedl komplexní a hloubkovou analýzu dopadů a výkonnosti využívání fondů ESI, zejména ESF+ a Evropského fondu pro regionální rozvoj, za období od vytvoření evropské strategie pro začleňování Romů v roce 2011, se

zvláštním zaměřením na výdaje na romské osady a související sociální otázky;

Potřeba opatření na úrovni EU

22. zdůrazňuje, že současná praxe v některých členských státech, pokud jde o Romy žijící v osadách, ukazuje, že hodnocení projektů založené pouze na kvantitativních výstupech je nedostatečné, a může být dokonce zavádějící, pokud jde o realitu v terénu, protože to znamená, že neexistují informace o kvalitě pokroku projektů; varuje, že by to v důsledku mohlo vést k rozhodnutím, která by ohrozila řádné finanční řízení rozpočtu EU; vyzývá proto k rychlému uplatnění obecného režimu podmíněnosti ochrany rozpočtu EU ve vztahu k příslušným členským státům; konstatuje, že věrohodné měřítko pro kvalitativní hodnocení představuje akční plán evropského pilíře sociálních práv, evropská záruka pro děti a strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů na období 2020–2030; vyzývá k tomu, aby se při provádění kvalitativních hodnocení věnovala zvláštní pozornost diskriminaci z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám a zohlednění práv a potřeb nejzranitelnějších skupin, zejména osob se zdravotním postižením, dětí a žen; domnívá se, že je zásadní, aby Komise při hodnocení jednotlivých projektů v marginalizovaných romských osadách, jež jsou financovány z fondů ESI, vyžadovala vedle kvantitativních výstupů i konkrétní kvalitativní výsledky, které lépe odrážejí realitu na místě; kromě toho vyzývá Komisi, aby začala sledovat a hodnotit projekty především na základě svých vlastních pozorování při návštěvách na místě, aby snížila svou závislost na informacích od vlád a zprávách sdělovacích prostředků a posílila dohled nad rozpočtem EU; v této souvislosti dále zdůrazňuje, že je třeba posílit romský odbor v agentuře FRA nábořem výzkumných pracovníků z řad Romů;
23. vyzývá Komisi a Parlament k provádění pravidelných institucionálních misí, které by pokud možno pravidelně zkoumaly situaci Romů žijících v osadách v různých členských státech, aby přispěly ke zvýšení informovanosti tvůrců politik i veřejnosti, k výměně informací o výzvách, jimž Romové čelí, mezi členskými státy a příslušnými orgány a k výměně osvědčených postupů a koordinaci na úrovni EU;
24. zdůrazňuje, že Komise musí důrazně jednat jako strážkyně Smluv, aby zajistila úplné a správné provádění práva EU a přijala vhodná a včasná opatření, pokud tak členské státy nečiní, zejména v souvislosti s porušováním práv občanů EU, včetně práv Romů; konstatuje, že řízení o nesplnění povinnosti, například v případech segregace romských žáků ve vzdělávání, nevedla k účinnému odstranění příčin diskriminace; je pevně přesvědčen, že by Komise měla udělat vše, co je v jejích silách, aby zabránila porušování lidských práv a základních hodnot EU, počínaje tím, že bude účinně bránit využívání fondů EU na podporu diskriminačních praktik v členských státech; vyzývá Komisi, aby proto zřídila mechanismus včasného varování pro podávání zpráv o riziku zneužití nebo nesprávného použití fondů ESI a dalších fondů EU vyčleněných na řešení situace Romů v marginalizovaných osadách; je toho názoru, že nečinnost a nezájem některých členských států o řešení problematiky Romů žijících v osadách, jakož i strukturálních a byrokratických překážek může představovat porušení základních hodnot EU zakotvených v článku 2 Smlouvy o Evropské unii, a to lidské důstojnosti, rovnosti a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin; vyzývá Radu a Komisi, aby prošetřily situaci Romů žijících v marginalizovaných osadách s cílem zjistit, zda tyto osady a podmínky, které v nich panují, nepředstavují jasné riziko

vážného porušení smluv EU;

25. vyzývá Komisi a členské státy, aby posílily aktivní zapojení a smysluplnou účast Romů – zejména romských žen, mladých lidí a jiných nedostatečně zastoupených skupin – při přípravě, provádění a monitorování veřejných politik a projektů, které jsou na ně zaměřeny na unijní, státní, regionální a místní úrovni, aby se mohli aktivně zapojit do utváření budoucnosti EU a mohli přispět ke změně postojů ve společnostech EU; domnívá se, že účast Romů a jejich vedoucí postavení by měla být ve vnitrostátních strategických rámcích pro Romy kvalitativním cílem; je přesvědčen, že je třeba vybízet k podpoře volených romských úředníků v obecních radách jako příkladu dobré praxe pro podporu sociálního začleňování a demokratické účasti Romů;
26. konstatuje, že se značná část romské populace potýká s chudobou, sociálním vyloučením a omezeným přístupem k zaměstnání nebo službám, jako je vzdělávání, zdravotní péče nebo bydlení, a to rovněž v důsledku anticiganismu a strukturální diskriminace; vyzývá Komisi a členské státy, aby bojovaly proti anticiganismu ve všech oblastech společnosti prostřednictvím účinných legislativních a politických opatření jak v členských státech, tak v zemích procesu rozšíření; vyzývá členské státy, aby boj proti rasismu a protiromskému smýšlení začlenily do všech zásad evropského pilíře sociálních práv, neboť se jedná o klíčovou strukturální příčinu vyloučení Romů; zdůrazňuje, že je nutné ukončit všechny formy strukturálního a institucionálního anticiganismu, segregace a diskriminace v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti, zdravotnictví, bydlení a přístupu k sociální ochraně a dalším službám; domnívá se, že boj proti anticiganismu je horizontální otázkou a že by měl být zohledněn ve všech relevantních oblastech politiky EU; vyzývá Komisi, aby posílila provádění směrnice o rasové rovnosti, a členské státy, aby vypracovaly a provedly účinné a ambiciózní národní plány proti rasismu a rasové diskriminaci, a to s důrazem na všechny formy rasismu, včetně anticiganismu, a čerpaly při tom inspiraci ze společných hlavních zásad přijatých Komisí; vyzývá členské státy, aby stanovily jasné a měřitelné cíle pro boj proti diskriminaci a verbálním projevům anticiganismu a související trestné činnosti v souladu s rámcovým rozhodnutím Rady 2008/913/SVV o boji proti rasismu a xenofobii; kromě toho vyzývá Radu, aby odblokovala jednání o horizontální antidiskriminační směrnici²³, neboť je nezbytným předpokladem pro dosažení rovnosti v EU;
27. zdůrazňuje, že je třeba uznat kulturní a jazykové dědictví Romů, a vybízí Komisi a členské státy, aby ochránily a propagovaly romskou kulturu a povědomí o ní prostřednictvím programů a sdělovacích prostředků na své příslušné úrovni, čímž přispějí k rozmanitosti společenství EU;
28. naléhavě vyzývá Komisi, aby zvýšila své úsilí o postupné odstranění marginalizovaných romských osad v celé EU tím, že spustí akční plán EU na odstranění romských osad do roku 2030 s cílem více využívat stávající politické a finanční nástroje; zdůrazňuje, že tento akční plán EU by měl vytyčit hlavní směry, stanovit priority a konkrétní cíle a počítat se složkou nadnárodní spolupráce a výměny pozitivních postupů mezi členskými státy;
29. zdůrazňuje, že problémy Romů žijících v osadách jsou průřezové a na úrovni EU

---

²³ Návrh směrnice Rady o provádění zásady rovného zacházení s osobami bez ohledu na náboženské vyznání nebo víru, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci, který předložila Komise.

vyžadují pozornost a koordinované zapojení více komisařů a generálních ředitelství; vyzývá proto k vytvoření funkce koordinátora Komise pro začlenění a rovnost, který by komplexně monitoroval pokrok v rámci různých příslušných politických nástrojů a byl v přímém kontaktu s Romy, aby mohl zprostředkovat realitu jejich situací a obav pracovní skupině Komise pro rovnost, a spojil se mimo jiné s vnitrostátními kontaktními místy pro Romy, agenturou FRA, sítí EURoma, Evropskou platformu pro začleňování Romů a skupinou na vysoké úrovni pro otázky rovnosti, nediskriminace a rozmanitosti, s cílem vytvořit synergie a dosáhnout v EU rovnosti a začlenění Romů a jejich účasti;

30. stejně tak vyzývá ke zřízení pozice koordinátora Parlamentu pro začleňování Romů, kterou by zastával jeden z místopředsedů Parlamentu, jenž by se zasazoval o to, aby byla romská problematika začleněna do veškeré relevantní politické a legislativní činnosti Parlamentu; zároveň vyzývá ke zřízení sítě pro začleňování romské problematiky, které by předsedal a již by koordinoval Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci a kterou by tvořili zástupci všech výborů Evropského parlamentu, s cílem doplnit a posílit práci koordinátora a dosáhnout synergického účinku při zajišťování toho, aby se vzájemně propojené a složité problémy, kterým romská komunita čelí, řešily komplexním a horizontálním přístupem; je přesvědčen, že koordinátor Parlamentu i síť pro začleňování romské problematiky by měly úzce spolupracovat s Meziskupinou pro boj proti rasismu a diverzitu;
31. upozorňuje na další výzvy a potřebu posílit spolupráci mezi členskými státy v souvislosti s volným pohybem osob v rámci EU a se situací Romů, kteří prchají před válkou na Ukrajině; vyzývá členské státy, aby přijaly účinná opatření proti segregaci romských migrantů uvnitř EU a romských uprchlíků z Ukrajiny a ochránily je před nezákonným vyhoštěním a proti diskriminaci v přístupu k základním službám, zejména v oblasti bydlení, vzdělávání a zaměstnání; vyzývá členské státy k zajištění toho, aby uprchlíci včetně Romů nebyli profilováni nebo diskriminováni při podávání žádostí o dočasnou ochranu podle směrnice o dočasné ochraně a aby nebyli nuceni žádat o azyl, a rovněž je vyzývá, aby zapojily organizace občanské společnosti do zajištění toho, aby věcná pomoc, bezplatná přeprava a ubytování byly ku prospěchu všem, kdo prchají z Ukrajiny, při zachování rovného přístupu; vyzývá členské státy, aby zintenzivnily své úsilí o zajištění řádné registrace rodných listů romských dětí, a zabránily tak případům dětí bez státní příslušnosti v romských komunitách v celé EU;
32. bere na vědomí strategický akční plán Rady Evropy pro začleňování Romů a kočovníků (2020–2025); vyzývá Komisi a členské státy, aby dále spojovaly úsilí při podpoře rovných příležitostí, rozmanitosti a sociálního začlenění a v boji proti diskriminaci a anticiganismu s úsilím Rady Evropy;
33. poukazuje na to, že programy a nástroje, jako je Erasmus+ a záruka pro mladé lidi, nabízejí příležitost mladým lidem ze znevýhodněného prostředí a Romům a jejich organizacím;

o

o o

34. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.